

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések arszabály szerint.

Don Romolo Murri.

Az ujonnan összeülő olasz parlamentnek mindenestre egyik legérdekesebb alakja Murri abbé, kiről ma az összes világlapok, közöttük a mi fővárosi lapjaink is cikkeket közölnek, értekezvén az ő demokráciájáról, az Egyházból történt kiközösítéséről s a pápa világi hatalmáról. Legtöbbnek a szabadkőművesség által sugalt tenorja az, hogy Murri áldozata a pápaság középkori felfogásának, demokráciáját nem tudja megérteni a mai kor Egyháza s a pápa világi hatalma csupán fictio, melyet eleven valósággá tenni többé nem lehet.

Nekünk ezekkel szemben eszünkbe jutott XIII. Leónak nagyszabásu allocutioja, melyet az egész világból összesereglett hírlapírókhoz intézett a katolikus hírlapíróknak egyik legnemesebb hivatása az, ha írásban és szóval fejtegeti a római szentszék világi fejedelemségének szükségét, melyet a lelki hatalom szabad gyakorlása okvetlenül megkövetel.

Murri, mint annyi sok elődje, telve jó szándékkal, de később félrevezetve az államjogi és társadalmi kérdések hamis fejtegetései által, azt gondolta, hogy most, midőn a szociális kérdések homloktérbe nyomulásával az alsóbb néprétegek vallása, erkölce, hazafisága, gazdasági helyzete felszínre kerül, itt az idő, midőn az Egyház isteni tanításával ugyanazt a hódítást teheti, mint a római birodalom bukásakor. A középkor elején a bilincseket fejtette le a rabszolgák kezeiről, ma XXI. század elején a gazdasági versengés szédítő arányai közt óriásává nőtt tőkék által elnyomott milliók nyugalmát, anyagi existenciáját adhatja vissza. A Domani d' Italia, melybe Murri az ő izzó lelkesedésétől átitatott cikkeit lerakta, naponkint hozta azokat a finom stílussal, még nagyobb rajongással megírt közleményeket, melyeknek alaponholata a kis ember felsegítése volt keresztény elvek alapján, szóval a keresztény demokrácia. Olaszország, mely egészen katolikus állam, elragadtatással fogadta Murri új irányát: az ő programja látszott a legegészségesebbnek, legbiztatóbbnak a közgazdaság javítására s legűszintébbnek valamennyi szociális törekvés között. Azok az egyesületek, körök, melyeket Murri a népjólét emelésére kigondolt,

gyorsan elterjedtek egész Itáliában; maga XIII. Leó pápa előszeretettel nézte a keresztény demokrácia közgazdasági hódítását, míg az a társadalom erkölcsi és gazdasági megjavításán fáradozott. Itália, a renaissance hazája, egy második renaissancenek, gazdasági megújulásnak nézett eléje; fogyott a kivándorlók száma, a hazai tőke a szövetkezetek útján folyton nőtt, a keresztény demokrácia nyomán virulás köszöntött be, mint mikor az áprilisi meleg eső után kinyílik a hegyoldal millió ibolyája.

A tragédia azonban közeledett; a gazdasági siker mámorossá tette Murrit, politikai babérokra vágyott. Egy szép reggelen avval köszöntött be, hogy a télen passzivitás helyére élénk politikai életet kell az olasz katolikusok között teremteni. Eladig az volt a jelszó: Ne eletti, ne elettori. Murri szerint a katolikusok válaszszerének jó katolikus férfiakat, kik a parlamentben az Egyházat és pápát minden támadástól megvédik s a katolikus hitélet intenzívításának teret biztosítsanak. S ez volt a sarokkő, melynél Murri irányt változtatott.

Ha a katolikusok részt vesznek a választásokban vagy maguk is megválasztatnak, elismerik Olaszország állami rendjét, az „Unito Italiát“, a Savoya-házat, melyek megfosztották a római pápát ezeréves jogától, a pápai államtól. S melyik az az igaz érzésű s a pápasághoz önzetlenül ragaszkodó ember, ki nyugodt lelkiismerettel tudná helyeselni azt az igazságtalanságot, melyben a pápák részesültek, mikor az egységes Olaszország megrabolta őket Róma és az egyházi állam birtoklásától?!

Murri midőn a politikai porondra lépett és beválasztotta magát az olasz parlamentbe, Garibaldinak, a szabadkőműveseknek s a savoyai háznak a pápai állam ellen elkövetett rablását szentesítette. Méltán érte tehát a kiközösítés.

Ha a katolikusok más országokban egységes párttá tömörülnek, részt vesznek a választásokban hogy a parlamentben s az ország kormányzásában szerepeljenek: igen helyes és méltánylandó politika. Olaszországban azonban nincs helyén. Az egységes Olaszország parlamentjében résztvenni annyi, mint csatlakozni ahhoz a tendenciához, mely helyeselni tudja a legigazságtalanabb támadást, mely a

pápaságot egy olasz püspökség színvonalára akarja süllyeszteni.

Vagy talán a pápaságnak nem volna többé szüksége az egyházi államra?!

Az Egyház legfőbb kormányza, melyet Istenszent Péternek s utódainak adott, hogy Krisztus nagy családját egy hitben összetartsa s örök boldogságra vezesse a maga számára a legteljesebb szabadságot követeli; ezért történt, hogy az első századok viszontagsága után világi fejedelemség jutott a római egyház birtokába. Ezzel a világi birtokkal a pápa felemelkedett az államfők suverénitására s elérte, hogy diplomáciája ép oly tiszteletre méltó volt, mint egyéb nagy államoké. Ahol a népek üdvére, szabadságuk védelmezésére politikailag is befolyhatott, hát ott elővette az ő világi hatalmának sulyát. A mi magyar történelmünkön arany sugárként vonul végig a pápai állam diplomáciájának üdvös befolyása. S mikor az egyházi állam a maga teljes fényében s hatalmában ragyogott, ez az olasz nép boldogságát nem rontotta, de emelte. Az egyházi állam területén virult a tudomány, a művészet, a legfenségesebb virágzásban s az a rend, mely a pápa fejedelmi szelid jogára alatt virult, példányképpül szolgált a külföldi államok közgazdaságának rendezésében.

Vagy talán a moderna idők államberendezésének nem tudna megfelelni az a pápai állam, mely a kulturális előhaladottságban mindig az emberiség élén haladt?!

Murri, ki már a történelem folyamatán ezerféle alakban megjelent, elhagyva az Egyház álláspontját, a radikálizmus vizei felé evez. Nem sokára látni fogjuk, mint merül el a köznapiság homályában. Cikkei, parlamenti beszédei, agitációs köznapiakká lesznek, anélkül, hogy célját valamire is megtudta volna közelíteni vagy az egyházon csak gyöngye karcolást ejtetett volna. Ugy jár ő is, mint ama hullámok, melyek nagy erővel törnek a szikla felé, de azután rajta szétlocsesannak s porrá zuzódnak. Mert az Egyház szikla, melyet fénybe von a ragyogó napsugár. Nem gyöngül a századokkal de alakja, ereje, szépsége, fensége nő a századokkal. Amerre csak népek laknak, bizalommal s kegyelettel tekintenek rá, mint az igazságnak világitó oszlopára. S

igy lesz ez a világ végéig, ha Murri nem magában, de százezrekkel egyetemben jelenik meg s ostromolja az Egyházat. Credo.

Lukácsy István.

A városi mérnökök és a magánmunkák.

Magánmunkálat nincs megengedve.

Eddig a városi mérnökök magánmunkálatokat is végeztek.

Biró Károly dr. polgármester már egyszer szóbelileg tiltotta a városi építész mérnököknek, hivatkozva a szabályrendeletre hogy magánmunkálatokat végezzenek.

Ezen rendeletét most írásban adta ki, és pedig megszigorítva. Nem csak azt tiltotta meg, hogy magánosoknak építési terveket készíthessenek, hanem azt is, hogy mások által készített terveket ellenjegyzhessenek.

Sőt szigorú eljárást helyezett kilátásba még azon esetre is, ha tudomására jutna, hogy városi mérnökök terveket készítenek, s azt magánmérnökök által íratva alá nyújtanák a tanácsnak.

Ezen fontos rendeletet egyszerűen leközzöljük, de holnap számunkban visszatérünk rá. Most csak annyit jegyzünk meg, hogy a rendelet bizonyára nem mindenütt fog egyforma benyomást kelteni, pedig a polgármestert bizonyára a legnagyobb méltányosság vezette rendeletének kiadásában.

Az ipartestület köréből.

Az ipartestület elöljárósága tegnap, kedden este, Majland György elnökle alatt ülést tartott, melynek lefolyásáról szóló tudósításunk a következő:

A jegyző előterjeszti negyedéves jelentését, melyből kitűnik, hogy a hátralékos, de még az idei félévi tagsági díjak is nehezen folynak be. Ennek okát részben a hosszú télben, részben pedig a mozgósítási hírekben keresi. A válságos, háborús hírek megbénították az ipari tevékenységet, a hosszú tél megrágtotta az élelmiszereket úgy, hogy a közönség nem fedezhette rendes ipari szükségleteit.

Elhatározták, hogy az 1908. évi hátralékos tagsági díjakról elkészítik a kimutatást, s azt a közadók módjára végrehajtási uton hajtják be. Az idei félévi tagsági díjak beszédését pedig haladéktalanul megkezdik az ipartestületi szolgálat által.

A nemleges zálogolási jegyzőkönyvek alapján megkezdik a hátralékos díjak leírását is, hogy ezen a téren is rend legyen. E célból az ipartestület elöljárósága több rendkívüli ülést tart majd.

Jelenti jegyző, hogy a módosított alapszabályokat jóváhagyás végett felterjesztették az illetékes miniszteriumhoz.

Ugyancsak jegyző jelenti, hogy a nagy-szebeni takarékpénztárnál rendezték véglegesén a testület amortizációs kölcsönének az ügyét. Kifizette a pénztár a testület házára bekebelezett 1328 kor. 62 fillér kincstári illetéktartozásokat is.

Ezután elhatározták, hogy Knapcz Jakab, volt helyettes elnöknek, jelenleg a testület alelnökének jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavaznak azon buzgó és sikeres fáradozásaiért, melyeket az amortizációs kölcsön ügyében, s az általános iparosság érdekeinek védelmében kifejtett.

Jelenti a jegyző, hogy a kiállítási állandó bizottság megrendelte a kiállítási érmeiket és diszokleveleket. Minthogy azonban kellő fedezet nincs, kiküldi az elöljáróság az elnököt, az ügyészeket, járjon közben a hatóságoknál, hogy még az 1906-iki kiállítás segélyezésére megszavazott 400 koronát juttalja, hogy ezen összegből fedezhetők legyenek az érme és oklevelek elkészítésének költségei.

Orvendetesen tudomásul veszi, hogy az iparos tanonciskola március 15-én haza-

fias ünnepélyt rendezett, melyen a testületet Német Simon jegyző képviselte.

Táviratilag üdvözölték Gal Károlyt, az ipartechnológiai muzeum igazgatóját, királyi tanácsossá történt kinevezése alkalmából.

Tudomásul veszik a negyedévi számoldásokat.

Ezután az aradi vesztőhely megváltására 13 koronát szavaznak meg, s elhatározták, hogy az iparosság körében e célra a gyűjtést megkezdik.

Választottak az ipartestületek országos szövetségének azon kérdőpontokra, melyek az új ipartörvénytervezet által célba vett mestervizsgára vonatkoznak.

Végül köszönetet szavaznak Morvai Pálnak és Ekkel Józsefnek az ipartestületi könyvtár részére juttatott adományaikért.

Az országos betegsegélyző és a pincér betegsegélyző.

— Miniszteri döntés. —

Mikor a betegsegélyző törvény revideálása életbe lépett, az ország összes betegsegélyzői kénytelenek voltak, a törvény értelmében, beoladni tagjaikkal, vagyonukkal az országos betegsegélyzőbe. Ez történt meg a szabadkai pincérek betegsegélyzőjével is.

Hogy azonban az így megszünt betegsegélyzők állandó alkalmazottjai kenyér nélkül ne maradjanak, kimondatott az is, hogy az országos betegsegélyző köteles beolvasztott betegsegélyző alkalmazottjait is átvenni oly feltételekkel, minőkkel a beolvasztott pénztárnál alkalmazva voltak. Ezt azonban a szabadkai kerületi betegsegélyző már nem tette meg a pincérek betegsegélyző pénztárának alkalmazottjával, Achac Ferencel.

Achac Ferenc kerületi betegsegélyzőnek ezen határozata ellen a kereskedelemügyi miniszternél keresett panaszával orvoslást. A miniszternek a kerületi betegsegélyzőre kedvezőtlen határozata most leérkezett.

E határozat értelmében a kerületi betegsegélyző köteles Achac Ferencet alkalmazni és a pincér betegsegélyző pénztár beolvadásáig visszamenőleg is megfizetni Achac Ferencnek azon fizetését, melyet a beolvasztott pénztárnál mostanáig élvezett volna.

Hogy azonban ebből a kerületi betegsegélyzőre anyagi kár ne háramoljék, elrendelte a miniszter annak a megállapítását, kinek a mulasztása következtében nem alkalmazták Achac Ferencet. A mulasztó tiszviselőt kötelezi a miniszter, hogy a betegsegélyzőnek az általa Achacnak kifizetendő összeget megtérítse.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 15. A szabadkai filharmonikusok hangversenye a városi színházban.

Április 18. A szabadkai Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület művészi zsúrja.

Munkaközvetítés.

Fütanonközvetítés. Az újvidéki iparismesterekhez négy évi teljes ellátásra díj nélkül közvetítés helyezés az Újvidéki Keresztény Szociális Egyesület.

Nagycsütörtök.

Egy pillanatig még fehér az oltár, diadalmasan szól a harang s a Glória, de azután mintegy varázsütésre elnémul az orgona bugó hangja, kihál az élet, a szín, a melegség a templomokban, mert átveszi helyüket a szenvedés, a halál és a gyász...

A Nagycsütörtök az utolsó vacsorának az emléke, melyet Leonardo da Vinci oly híven s plasztikusan örökített meg a milánói coenaculum falán. A vacsora előtt ott látjuk az isteni mestert tanítványainak lábainál: aki Istentől jött s készülődben van Istenhez vissza, mossa tanítványai lábait. Mennyire szereti őket, mert oly alázatos; óh, mily alázatos, mert annyira szereti őket.

Hogy Jézus örökre el ne szakadjon hiveitől, emlékül itt hagyja titokzatos, szentségi jelenlétét. Megalkotja az Oltári szentsé-

get. Lelke felhő: áldás permetezik belőle s a szeretet villámai csapnak ki belőle. Az apostolok tovább adták a kenyeret és bort Krisztus testévé átváltoztató hatalmat, az evangéliummal világgá indult ez a misterium. Katakombák falain már ott vannak a kenyerek s a szüzeket nevelő bor symbolumai.

Miként napjainkban is az oltáron, a pap kezeiben s az áldozók ajkain ott lebeg a szeplőtelen, fehér ostya, a mi kiengesztelődésünk, áldozat az emberiség üdvösségéért, az Isten ártatlan bányája.

A szent lakoma, hol maga az Ige az étel s hol az oldalából kifolyó vér az ital, ismétlődik naponként milliőszor.

Az isteni lakodalom mámoren csak rövid ideig tart. Ott látjuk az Urat s tanítványait a Getszemani kertbe vezető uton. Jézust pedig elhagyja ereje, leomlik. Vércsöppek gyöngyöznek az Ur arcán, beszívárognak ruháján, rengnek az áprilisi fűszálon. A lelke sötét éjszaka. Künn a kert előtt közledek az árulók...

— A nagyheti isteni tisztelet sorrendje.

Nagycsütörtökön: a szent Teréz templomban reggel 9 órakor tartatik az ünnepélyes mise, délután 4 órakor a lamentáció.

Nagypénteken: 7 órakor reggel magyar passió, utána háromnegyed 8 körül magyar szentbeszéd. 9 órakor a többi szertartás. Három órakor délután bunyevác szentbeszéd, utána menet a kálváriára. Négy órakor lamentáció.

Nagyszombaton: Nyolc órakor reggel tűz- és vizszentelés, utána fél tíz körül ünnepélyes mise. Hat órakor este Feltámadás.

— Értésítés. Az ifju lányok és Nők Kongregációjának tagjai folyó hó 10-én a feltámadási ünnepségen testületileg óhajtanak résztvenni. Tisztelettel kérnék Mária hű leányait, ha jelzett napon egynegyed 6 órakor szíveskednének a kongregáció helyiségében megjelenni; honnan a szent Szűz zászlója alatt, kit főtisztelendő elnök ur, felügyelő, jelöltek vezetője és két tanácsos vezetőjével vonulnak a terézvárosi plébánia templomba. Szabad legyen a társulat buzgó figyelmét; miszerint a Mária Kongregáció jelvényét, akik szallagos szent Szűz képével ellátott érmet szíveskedjenek föltenni.

Kongregáció Elöljáróság.

— Felhívás a főgimnázium ifjúságához. Matkovic Miklós főgimnáziumi tornatanár felhívja a főgimnázium 5-8. osztályú ifjúságát, hogy 8-án csütörtökön, 10-én szombaton és 13-án kedden délután 3 órakor a főgimnázium tornacsarnokában megjelenjenek, hogy a Budapesti megtartandó országos ifjúsági tornaversenyre az előkészületeket megtegyék.

— A katolikus népszövetség jelentése. Most jelent meg a katolikus népszövetség ez idei havi tagületményének 4-ik magyar füzet. A 32 oldalas füzet tartalma gazdag, értékes, méltóan sorakozik az eddig megjelent füzetek közé. Az ismeretek révén melyeket a nép ezen füzetekből megszerezhet, új emberré válik a magyar ember, aki ezentul nem lesz majd a magyar kufárok kizsákmányolható médiuma. Már csak a füzetek terjesztése is megköveteli, hogy minden magyar katolikus, a magyar nemzet érdekében minél több tagot szerezzen a katolikus népszövetségnek. A negyedik füzet megmondja, miképen kell jogunkat megvédeni a választók összeírása alkalmából. Ertekezik Isten létéről. Ismerteti népszerűen a kereseti adókat. Megtanít az osztályelleni védekezésre. Ismerteti Magyarországot. Ezen kívül több értékes, ismeretterjesztő közlemény foglaltatik benne.

— Az iparos tanonciskolai felügyelő bizottság e hó 13-án, délután ülést tart.

— Szakosztályi ülés. A mészárosok, hentesek és szurók szakosztálya ma délelőtt 10 órakor ülést tartott Dr. Pleszkovics Lukács elnökle alatt. Elnök figyelmezteti a megjelenteket, hogy mindig azt az álláspontot keressék és oly követelésekkel álljanak elő, melyek teljesítése nem sérti a közérdeket.

Amihez azonban joguk van és ami a polgárok érdekeivel azonos, abból semmit sem engedjenek. Ezután tárgyalták a közbiztonság használatára alkotott házirendtől eltérő és rájuk nézve sérelmes újításokat és ehatározták, hogy bizottságot küldenek az állatorvoshoz. Az állatorvostól azt szándékoznak megkérdezni, hogy hajlandó-e változatlanul fenntartani a még érvényben lévő házirendet és ha nem, akkor sérelmeiket írásba foglalva beadványt intéznek a városi tanácshoz. Dr. Pleszkovics Lukács ezután ismerteti a Huskiviteli Részvénytársaság ellen szerkesztett beadványt. Ez utóbbi beadványban ki van mutatva, hogy ez a Részvénytársaság nem felelt meg alapszabályszerű kötelezettségének. Ugyanis nem külföldre szállította a levágott állatok húsát és így jogtalanul élvezte a magánvagyonát. Sőt a szabadkai husiparosoknak kárt okozva megkárosította a város adózó polgárságát. Ezért azt kívánják hogy a társaságtól az összes kedvezményeket vonják meg. Végül az ülésen elhatározták, hogy legközelebb rendkívüli közgyűlést tartanak.

— **Az újjvidéki hitelszövetkezet**, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjának igazgatósága és felügyelő bizottsága folyó hó 5-én tartotta meg Ámon dr. elnöklése alatt a rendes évnegyedes leltározást, mely alkalommal a leltárt, a pénztárt, a tételek elkönyvelését stb. mind a legnagyobb rendben és mindenben egyezően találta a bizottság. Az érdemnek jutalma, igazi elismerés illeti a szövetkezet pontos ügykezelését. Gály József, rókusai kántort, a szövetkezet ügyvezetőjét, és Fauszt József tanítót, mint könyvelőt. A hitelszövetkezet két és egynegyed éves csak, és működésének ideje alatt már is 307.745 korona váltó és 36.490 korona kötvényhitelt nyújtott, többire szegényebb — magas kamatlábakkal agyontört — kis szőlősgazdáknak. Ezen kölcsönből 218.112 korona váltó és 8409 korona kötvényhitel lón visszafizetve. Takarékbetéte ez idő szerint 55964 korona. Mindezekből látható, hogy a szövetkezet működése áldásos és életképes, egyfelől idegen pénzt bocsájt a nép közé, nagyon olcsó kamatláb mellett, s ezzel megmenti a 20—25 százalékos kamatfizetéstől, másfelől alkalmat ad arra, hogy koronánként is összegyűjthet havi fizetés alakjában, egy-egy kis tőkét s ekképp takarékosra szoktatja a népet.

— **Gazdaértekezlet Körtésen.** A körtési gazdakör f. hó 4-én, este szépen látogatott gazdaértekezletet tartott, amelyen a Bácsbodrogyvármegyei gazdasági egyesületet Inhoff József titkár képviselte. Az értekezlet tárgya volt a talajmivelés különös tekintettel a hiszegische Borenkulti wirungs motorra és a cukorrépa termelésre. Az egyesület titkárának hosszabb előadását élénk eszmecsere követte. Ennek lejártaival a gazdakör tagjai a gazdakör megteremtőjét, a község derék kántortanítóját ünnepelte azon alkalmából, hogy a tehetségét és munkásságát méltatni tudó Csávoly község, őt kántortanítójává választotta. Az örömet a válás fájdalommal váltotta föl. Róth Adám a bucsuzó kántortanító áldomást rögtönzött, a melyen a gazdák a késő éji órákig maradtak együtt. Gratulálunk Róth Adám kántortanító ur szép előmeneteléhez, sok szerencsét kívánunk neki, új otthonában — teljes örömet úgy mint Körtésen ne csak bálványozott családjában — hanem Csávoly község közlakosságának osztatlan szeretetében és nagyra-becsülésében!

— **Halálozás.** Vince Adámné szül. nemesmiliticsi Alföldy Anna folyó évi április hó 7-én reggel 5 órakor rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után elhunyt. A boldogult hült teteme folyó hó 8-án délután 4 órakor fog a gyászházba (IV. kör, Antal-telep) az úgynevezett bajai sirkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

— **Mentőink multhavi működése.** A mentő osztály a lefolyt hóban igénybe vétetett a következő eseteknél: Sebzés, sérülés 58 eset, Belső bajok 5. Betegeknek a kórházba szállítása 23. Elmebeteg szállítás 2. Tűzhöz kivonulás 11. Hullaszállítás 7 eset.

Osszesen 106 esetben. A folyó évben 283 esetben, a mentő-osztály fennállása (1896. év szeptember 12) óta a mai napig összesen 10498 esetben működtek mentőink.

— **Pusztítsuk a kártékony hernyókat.** A mezőrendőri törvény értelmében március végéig el kellett pusztítani a fákról a hernyókat. Abban az időben Szabadka város a felhívást ebben az ügyben közzé is tette. Két verucsi gazda Szivics Kimetina Balázs és Vojnic Kulesár Jakab ezt a törvényt semmibe se vették és engedték fáikon tenyészni a hernyók millióit nem gondolva meg, hogy azok más fáira is átszállnak és egy ily gondatlan gazda hanyagsága miatt az egész község gyümölcs termése tönkre mehet. A csendőrség feljelentést tett a két gazda ellen és megindítja ellenük a szigorú eljárást. Amit méltán meg is érdemelnek.

— **Meg van a pályaudvar tolvaja.** Az utóbbi időben számos lopás történt a szabadkai vasúti teher pályaudvaron. Most végre egy tolvajt kézre kerített a csendőrség. Gömőri Antal kelebiai lakos több zsák lisztet adott el lisztes kofáknak. De gyanus volt a dolog a csendőrség járőre előtt és igazolásra szólította föl a liszt-árúsító Gömörit. A megszeppent ember nem tudta igazolni a liszt eredetét, mire letartóztatták. A vizsgálat folyamán kiderült róla, hogy mult hó 23. és 24. közt éjjel a teherpályaudvarról nyolc zsák lisztet ellopott. A lopott lisztet eladta és a pénzen két lovat vásárolt. Gömörit a két lóval együtt tegnap a szabadkai csendőrségtől átkísérték a rendőrségre, amely megindítja ellene az eljárást.

— **Csaló külföldi cég.** Magyarországon néhány év előtt még divatban volt az úgynevezett „hólabda rendszer” árusítása. A kereskedelmi miniszter az árusításnak ezen módját megtiltotta, mivel bebizonyult, hogy közönséges csaláson alapszik. Újabbban azonban egy párisi cég ismét felújította a beiltott módon való árusítást. Eladási szelvényeit küldözgeti az ország minden részére. Szabadkára is már számos ily eladási szelvény érkezett és a cég nagy hangon igéri, hogy 2 frank 50 centiméter egy öltözet szövet vagy selyen ruhát küld ajándékba. A csaló ajánlatnak többen felültek, elküldték a pénzt, de ruhának senki még a szinét sem látta. A panaszosok a rendőrségen jelentkeztek, de mivel külföldi cégről van szó, a rendőrség figyelmezteti a közönséget, hogy senki se üljön föl a csaló céznek és eladási szelvényére ne reflektáljon.

— **Az öreg betyár.** A régi betyárvilág egy kései alakját szállítják a temesvári fogházba az illyvai fegyházba. Tizenötödik volt már elítélve s hogy a börtön nem javított rajta, azt legjobban bizonyítja, hogy mult év szeptember havában a temesvári királyi esküdtbírósg ismét tizenkét évi fegyházra ítélte. Gyuricza János ez a hírhedt Szabadkán is ismert betyár, aki a rablásoknak és lopásoknak a rablások történetében páratlanul álló, rendkívüli módját választotta. Az országutakon rendszerint felkerekedett a jó módu parasztagazdák szekereire. A kocsin kedélyes beszélgetésbe elegyedett velük, sőt pálinkával is, melybe rendszeren valami bódító szert kevert, megkínálta őket. Az álomitaltól elszédült gazdát aztán ledobta a kocsirol és a lovakkal s kocsiival elhajtatott. Most már beteg, megtört s alighanem ez az utolsó útja.

— **Verekedő tolvajok.** Még a mult hónap végén történt, hogy Rosenberszky Antal feljelentette Szilvassy István és Tumbász András szabadkai lakosokat, akik tőle kisebb mennyiségű pénzt loptak. A csendőrség eljárást indított a két egyén ellen, de ezek visszatéríteni nem tudták az ellopott pénzt. Meg is haragudtak Rosenberszkyre a feljelentés miatt és ezért lakására mentek, berontottak hozzá és őt egy téglával súlyosan megsebesítették. Magánlaksértés és súlyos testi sértés miatt megindították az eljárást ellenük.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fudik, „És ha haligat a cigány” remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplék ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vegyesen csak 80 krajcár. Dohányzók figyelmébe ajánlom szívarka hüvelykeimet:

Valódi Francia varott, egézségre nem ártalmas, „Tercerillas” és „Togó” elnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi ajándékok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papirkereskedésben SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

SZINHÁZ.

* **Színház a husvéti ünnepek alatt.** A soproni színtársulat igazgatója, Nádasi, Zentán tart husvét után néhány hétig előadásokat. Szabadkán átutaztatban husvét vasárnapján és hétfőn két előadást tart, amire a tanács annál szívesebben megadta az engedélyt, mert a két előadásból az igazgató 400 koronát ajánlott föl a gyermekligának. A két napon, Tompa Kálmán rendezésével színre kerülnek az Erdészlány, Tatárjárás és a Vig paraszt.

Kölcsönkönyvtár! — Kölcsönkönyvtár!

Legújabb és a legjobb modern hazai és külföldi írók műveiből álló magyar

= KÖLCSÖNKÖNYVTÁR. =

Előfizetési ára egy hóra 1 korona. Kicsérülés naponta bármely időben.

Heumann Mór könyv-, zenemű-, papir- és irodalmi cikkek kereskedése Szabadkán, Főter (a Szentháromsággal szemben). A legújabb zeneművekből és szépirodalmi munkák ajándékaiból állandóan nagy raktár.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A kellemetlen utitárs.** Ez év február 22-én történt, hogy Pálfi András 26 éves zentai földből hazafelé igyekezett szánjával a csantavéri országúton. Előzőleg már jó sokáig iddoggalt egy utszéli esárdában és így széles jókedvében találta őt Szávai Mihály juhász gazda. Fölvette őt a szánjára és kedélyesen csevegni kezdtek. Egyszerre azonban valami fölött nézeteltérések keletkeztek a két atyafi között. Szávai leszállt a Rudics-Farkas pusztára előtt a szánból és össze-vissza verte Pálfi lovat, sőt magát Pálfit is szidalmazni kezdte. Ez lecsitította az ittas Szávait és tovább hajtottak. Szávai azonban összeférhetetlen természetű ember volt, ismét civódni kezdett. Pálfit Juhászboltjával bántalmazni kezdte, mire ez elvette tőle a botot és vagy háromszor alaposan föbe verte vele az okvetlenkedő Szávait. Majd ledobta őt szánjáról és — mint aki jól végezte dolgát — hazament s nyugodtan lefeküdt. Szávai összeesett s negyed óra múlva holtan terült el az országúton. Pálfit letartóztatták és a szabadkai ügyészséghez kísérték. Ma tárgyalta ezt az ügyet a szabadkai törvényszék Marián Miklós elnöklése alatt. A vádat dr. Papp Sándor kir. ügyész (képviseli, a védelmet dr. Veréb Gyula látja el. A nagy számú tanúk kihallgatása után beigazolódtott, hogy Pálfi András valóban részeg volt és mint maga is vallotta nagy haragra gerjedt Szávai viselkedése miatt. A bíróság Pálfit halált okozó súlyos testi sértésért két évi börtönre ítélte, tekintetbe véve a vádlott felindult állapotát és büntetlen előéletét. A vádlott az ítéletben megnyugodott.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemesak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amikor HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásukat eszközlik.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik feleségem, illetőleg testvérem: Vinkler Dénesné szül. Borkovecz Mária elhunytá alkalmából szíves részvétükkel nagy fájdalommat enyhíteni kegyesek voltak: ez uton fejezem ki igaz hálám és köszönetem.

Szabadkán, 1909. évi április hó 6. napján.

Vinkler Dénes.
Özv. Szorina Ferencné
szül. Borkovics Betty.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Telefon 222.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy a hírneves Schütz József-féle angol szabadalmazott koronás dugóval ellátott eredeti töltésű kőbányai Dréher palack sörrelnek kizárólagos lerakatát meg kaptam.

Ugyazintén raktáron tartom a Károly István főherceg Saybuschi söröződjéből eredeti töltésű

Porter gyógykort.

Egyes üvegek üzletemben kaphatók, 10 üveg vételnél az alatt jegyzett előnyös árak mellett házhoz szállítom. 791-5-2

	nagy üveg	kis üveg	állandó friss töltés
Király-sör	36 fill.	28 fill.	
Korona-sör	44 fill.	30 fill.	
Goliát Maláta gyógykort	30 fill.	50 fill.	

Amidőn szíves próba-rendeléseit kérem, vagyok

kiváló tisztelettel

Nojések Géza

Telefon 222.

fűszerkereskedő.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és fő-tisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli időnyre való fekete, szintartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és meglegedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház. Vesselényi-ut.

Hadnagy István.

papi és polgári szabó.

159-149

Hirdetmény!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy a

→ szabadkai első tamburás zenekar ←
a „Hungária“-féle vendéglőben tartózkodik.

Tisztelettel

a szabadkai első tamburás zenekar tagjai.

O B J A V A!

Čast nam je saopćiti poštovanom općinstvu, da se 788-10-5

→ subotičko prvo tamburaško društvo ←
u gostioni „Hungaria“ pribiva.

Veleštovanjen

Glanđvi subotičkog prvog tamburaškog društva.

Kelebián, Mélykúti úton
Govorkovics István
jóforgalmu 790-3-3
szatócs-üzlete
eladó.

Szőlőoltványokat

szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep tulajdonos: CASPARI FRIGYES, Medgyes 46. sz. (Nagyküküllőmegye).

→ Tessék képes árjegyzéket kérni. →

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezeti elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep fel-tétlen megbízhatóságáról. 787-12-2

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala

Rákóczi-utca 20. szám.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasic Mihály és Társai
bádogos. Szabadka, I., Kölesey-utca 254.

Balázs Piri Kálmán
szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI. kör, Halasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos
órász és ékszerész. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképész mellett.

Dániel A. József
cserepályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület-műlakatos és gépjavító üzlete
Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sírkereteket, szivattyus kutakat, varrógépek és kerékpárok szakszerű javítását, szobacsengők és telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai
Palatinus-Bartus, kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fekete, Temunovits és Társai
kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőszőbb bevásárlási forrás.

Fimpl István
cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István
cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma
virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztemetkezési vállalat. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János
bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa
varrógép-, kerékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai
húscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

Milánkovics András
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József
dísztemetkezési vállalat. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály
motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Siflis Gyula
hentesáru-üzlete és füstöldéje. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula
esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-utca.

Szombathy Károly
fényképész. Szabadka, VI., Deák-utca 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos. Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő
norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uridivatáru-üzlet. Szabadka, I., Deák-utca, Vermes-féle házban.

Lapunk kiadóhivatalában kapható regények:

KLEOPATRA.
FRANCIA REGÉNY.

Irta: HENRI GRÉVILLE.
Fordította: DUGOVICH IMRE.
Ára 60 fillér. Bolti ára 80 fillér.

A FALU SZÉPE.
ANGOL REGÉNY KÉT KÖTETBEN.

Irta: M. B. CROKER.
Fordította: DUGOVICH IMRE.
Ára a két kötetnek 1 korona.
Bolti ára 1 kor. 20 fillér.

Az Antikrisztus Csodája.

Irta: LAGERLÖF ZELMA.
Német eredetiből fordította:
KÖRMÖCZY ERNŐ.

Ára a két kötetnek 1 korona. — Bolti ára 1 kor. 20 fillér.

HÁREMNO.

Bácskai tárgyú regény. Irta: Dugovich Imre.
Ára 2 korona.